

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

BÝT LEPŠÍ V TOM, CO NÁS BAVÍ

č.j. 835/06

Obsah		str.
	Obsah	<i>1</i>
1.	Identifikační údaje	<i>2</i>
2.	Charakteristika	<i>3</i>
	2.1 Vybavení školní družiny	<i>3</i>
	2.2 Ekonomické podmínky	<i>3</i>
	2.3 Personální a organizační podmínky	<i>3</i>
	2.4 Podmínky zájmového vzdělávání	<i>4</i>
3.	Formy zájmového vzdělávání	<i>7</i>
4.	Cíle zájmového vzdělávání	<i>8</i>
5.	Obsah zájmového vzdělávání	<i>8</i>
	5.1 Průřezová témata	<i>8</i>
	5.2 Klíčové kompetence	<i>9</i>
	5.3 Tematické celky.....	<i>10</i>
	5.3.1 Místo, kde žijeme	<i>11</i>
	5.3.2 Lidé kolem nás	<i>13</i>
	5.3.3 Lidé a čas....	<i>14</i>
	5.3.4 Rozmanitost přírody.....	<i>15</i>
	5.3.5 Člověk a jeho zdraví.....	<i>16</i>

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání
BÝT LEPŠÍ V TOM, CO NÁS BAVÍ

1. Identifikační údaje

Předkladatel:

Základní škola a Mateřská škola, Brno,
Jana Broskvy 3/388, 643 00 Brno
Ředitelka školy: PaedDr. Marie Vlčková
Identifikační číslo: 643 28 678

Internetové stránky školy:

www.zschrlice.cz

Kontakt:

Telefon: 545219112, 545238103

Fax: 545219112

e-mail: zschrlice@zschrlice.cz

Zřizovatel:

Brno – město, Městská část Brno – Chrlice, Chrlické náměstí 5, 643 00 Brno

Kontakt:

Telefon: 545219375

e-mail: info@chrlice.brno.cz

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání Být lepší v tom, co nás baví, č.j. 835/06
nabyl účinnosti dne 1. 9. 2006.

L.S.

PaedDr. Marie Vlčková, v.r.
ředitelka školy

2. Charakteristika

2.1. Vybavení školní družiny

Velikost a prostorové podmínky

Družina má sedm oddělení, využíváme jednu samostatnou družinovou třídu, šest oddělení je v učebnách, k dispozici je školní zahrada s průlezkami, pískovištěm, hřištěm, posezením, zahradním domkem, tělocvična, gymnastický sál, keramická dílna, cvičná kuchyňka.

Postrádáme samostatné družinové třídy a odpovídající nábytek.

Materiální podmínky

Část tříd pokrývá koberec. Oddělení ŠD mají základní nabídku her, knih, stavebnic a hraček.

V 1. a 3. oddělení jsou umístěny počítače.

2.2. Ekonomické podmínky

Za zájmové vzdělávání je každoročně kalkulována úplata, jejíž částka činí průměrně 250,- Kč měsíčně na účastníka zájmového vzdělávání. Kapacita ŠD je zvýšena na 210 účastníků zájmového vzdělávání. Z úplaty za vzdělávání a provozního rozpočtu školy jsou hrazeny náklady na kvalitní zabezpečení průběhu zájmového vzdělávání.

2.3. Personální a organizační podmínky

Kolektiv vychovatelek je stabilní. Vychovatelky se dle nabídky a možností průběžně účastní školení a seminářů ve svém oboru. Základní pravidla školní družiny jsou stanovena Řádem školní družiny, který je součástí Školního řádu.

Všechny vychovatelky mají odbornou pedagogickou způsobilost, jsou komunikativní ve směru k žákům, rodičům i ostatním pedagogům. Snaží se vytvářet motivující prostředí pro všechny děti v družině.

2.4. Podmínky zájmového vzdělávání

Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončení vzdělání

- Školní družina se naplňuje do počtu 210 dětí v pořadí od žáků 1. tříd výše
- Na přihlášce do ŠD rodiče sdělují rozsah docházky žáka do družiny, případné změny sdělují rodiče písemně
- Úplatu za ŠD stanovuje ředitelka školy propočtem nákladů předešlého kalendářního roku.
- Při pobytu v družině se žáci řídí školním řádem.
- **Pokud žák soustavně narušuje řád ŠD, může být rozhodnutím ředitelky školy po předchozím písemném upozornění ze školní družiny vyloučen.**

Provoz školní družiny

- 6:30 – 7:40 ranní provoz
- 11:40 – 16:30 odpolední provoz
- O přerušení provozu ŠD v době prázdnin rozhodne ředitelka školy na základě zájmu zákonných zástupců a včas oznámí zákonným zástupcům a zřizovateli. Nejméně 10% přihlášených účastníků.

Vydání dokladů o ukončení zájmového vzdělávání

- Školní družina doklad o ukončení zájmového vzdělávání nevydává.

Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

- Dodržování zásad bezpečného chování
- Neohrožovat své zdraví, ani zdraví ostatních
- Zajištění pitného režimu – během pobytu v ŠD mají žáci k dispozici pití ve vlastních lahvích, které si doplňují v jídelně školy.
- Před jednotlivými činnostmi družiny jsou žáci poučeni o bezpečnosti a ochraně zdraví
- Dodržování podmínek bezpečnosti a hygieny ve třídách, v gymnastickém sále, tělocvičně, zahradě a ve cvičné kuchyňce.
- Základní hygienické návyky před obědem a po používání WC
- Sebeobsluha a vhodné oblečení pro činnosti v ŠD

Psychosociální podmínky

- Vytváření prostředí, které je založeno na otevřeném partnerství mezi žáky a vychovatelkami ŠD. Vychovatelky vzájemně spolupracují, informují se a společně řeší nastalé situace.
- Spoluúčast dětí na přípravě programu a akcích školní družiny. Vychovatelky respektují názory a návrhy dětí.
- Vytváření klidného a pohodového prostředí
- Přátelský přístup vychovatelek k dětem. Otevřenost a upřímnost vztahu vychovatelek s dětmi.
- Ochrana žáků před násilím, agresivitou a šikanou
- Naplnění potřeb žáků
- Spolupráce s třídními učiteli

Kroužky školní družiny

Každoročně jsou nabízeny dětem různé zájmové kroužky. Kroužky jsou realizovány v daném školním roce podle zájmu dětí. Kroužky pracují podle samostatného ročního plánu práce.

Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními potřebami

- Osobní přístup k těmto dětem dle jejich potřeb a postižení
- Úzká spolupráce s rodiči
- Rovnoprávné začlenění těchto dětí do kolektivu
- Speciální práce s dětmi romského původu, cizích národností a s dětmi ze sociálně slabých a nepříznivých rodin i s rodiči těchto dětí (na základě jejich zájmu)
- Individuální řešení konfliktů a problémů

Podmínky pro vzdělávání žáků nadaných

- Individuální přístup k těmto dětem
- Zadávání náročnějších úkolů
- Schopnosti nadaných jsou využívány při přípravě a organizování různých činností ŠD

Spoluúčast rodičů

- Seznámení rodičů s činností, provozem a vnitřním řádem školní družiny
- Vychovatelky jsou v každodenním osobním kontaktu s většinou rodičů
- Individuální účast a pomoc rodičů při různých akcích pořádaných ŠD

Zveřejnění ŠVP pro zájmové vzdělávání

- ŠVP pro zájmové vzdělávání je umístěn v každém oddělení ŠD
- Ředitelna školy
- Internetové stránky školy www.zschrlice.cz
- Možnost nahlížení a pořizování opisů a výpisů

Délka a časový plán vzdělávání

- Školní družina ve svém vzdělávacím cyklu navazuje na plán vzdělávání žáků školy. Podílí se na vytváření kurikula školy.
- Specifikuje rozdílnost a náročnost práce podle jednotlivých ročníků, tedy psychické a fyzické zdatnosti

3. Formy zájmového vzdělávání

Na základě vyhlášky 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání jsou stanoveny následující formy vzdělávání:

- **Pravidelné činnosti**

Odpočinkové činnosti jsou psychicky i fyzicky nenáročné, slouží k odstranění únavy. Do režimu dne se zařazují nejčastěji po obědě, ale podle potřeby i kdykoli během dne. Podle situace mohou mít charakter klidu na lůžku, klidného pohybu, např. procházky, volných rozhovorů, popovídání. Vhodné jsou též drobné individuální zájmové aktivity. Dobré uplatnění nacházejí i specifické relaxační techniky, které ve spojení s autogenním tréninkem nejen přinášejí rychlé a efektivní odstranění únavy, nýbrž mají i psychoterapeutický význam.

Rekreační činnosti slouží také k odreagování a odstranění únavy z vyučování, obsahují však pohybově náročnější aktivity tělovýchovného, sportovního, turistického zaměření nebo manuální práce. Pokud je to možné, měly by se provádět venku. Pravidelné zařazování rekreačních činností je jedním z požadavků zdravého duševního i tělesného vývoje dětí.

Zájmové činnosti uspokojují a rozvíjejí zájmy dětí. Mezi základní oblasti lze zahrnout Zájmové činnosti společenskovední, přírodovědné, pracovní-technické, tělovýchovné, sportovní, estetické.

Sebeobslužné činnosti se zaměřují na vedení dětí k samostatnosti v péči o vlastní osobu a osobní majetek. Jejich podstata spočívá v pěstování návyků osobní hygieny, účelného a vkusného oblékání, návyků péče o pořádek a čistotu prostředí a návyků při jednání s lidmi.

Přípravou na vyučování se rozumí okruh činnosti, které souvisejí s plněním školních povinností. Kromě vypracování písemných i jiných zadaných úkolů patří do této oblasti i rozšiřování a prohlubování poznatků z vyučování, jejich konkretizace a praktické využití. Způsoby práce by měly být pokud možno odlišné od vyučování a zajímavé. Aktivizující vliv má použití didaktických her. Příprava na vyučování souvisí se zájmovými činnostmi, při kterých mají děti možnost praktické aplikace vědomostí i jejich rozšiřování a prohlubování.

- **Příležitostné činnosti** – zahrnuje všechny mimořádné akce ŠD
- **Spontánní činnosti** - Spontánní aktivita je praktikována za dozoru vychovatelky tak, aby se dítě mohlo samostatně projevit a rozhodnout o své činnosti. Vychovatelka zde funguje pouze jako rádce a dozor. Tato činnost je provozována zejména v ranní družině a odpolední klidové činnosti či pobytu venku.

4. Cíle zájmového vzdělávání

- rozvoj osobnosti dítěte - jeho poznávací a sociální způsobilost, mravní a duchovní hodnoty, získávání informací a učení se
- rozvoj osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí
- rozvoj a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně

- osvojování základů hodnot společnosti, utváření vědomí národní a státní příslušnosti respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě

5. Obsah zájmového vzdělávání

5.1. Průřezová témata:

- **Osobnostní a sociální výchova** – pomáhat žákům orientovat se v možnostech trávení volného času. Zvyšovat si sebevědomí, rozlišovat správná a chybná řešení, respektovat ostatní.
- **Výchova demokratického občana** – vztah k místu, kde žijeme, vztah k rodině, vztahy mezi dětmi. Základní lidská práva a práva dítěte. Naučit děti odhadnout rizika a důsledky svých nápadů, uvědomit si odpovědnost za své chování
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech** – poznávání života a kultury v jiných zemích, návštěva kulturních zařízení, poznávání života dětí v jiných zemích. Seznámení se školstvím v jiných zemích.
- **Multikulturní výchova** – vytvářet kladné postoje, toleranci a respekt odlišným sociokulturním skupinám. Pomáhat žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou. Osvojení a pochopení pojmů kultura, diskriminace, xenofobie.
- **Environmentální výchova** – rozvíjí ohleduplné chování k přírodě, ochranu přírody, činnost člověka v přírodě. Sleduje proměny přírody a ročního období. Rozvíjí kladný vztah k životnímu prostředí. Poznávání přírodních materiálů a jejich využití.
- **Mediální výchova** – naučit se využívat médií jako zdroj informací, zábavy i naplnění volného času. Vybrat si z nabídky podle svého zájmu, utvořit si vlastní názor a odlišit kvalitní od nekvalitního, nepodléhat vlivům reklamy.

5.2. Klíčové kompetence:

- **Kompetence k učení** – učí se s chutí, započatou práci dokončí, umí zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpověď, všímá si souvislosti mezi jevy, získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a dalším učením.
- **Kompetence k řešení problémů** – všímá si dění i problémů a tyto mu jsou motivací k řešení dalších problémů a situací, při řešení situací užívá logických, matematických i empirických postupů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně vymýšlí nová řešení. Započaté činnosti dokončuje.
- **Komunikativní kompetence** – ovládá řeč, vyjadřuje vhodně formulovanými větami myšlenky, sdělení otázky i odpovědi, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže vyjadřovat své pocity řečí, gestem i dalšími prostředky. Komunikace je kultivovaná.
- **Sociální a interpersonální kompetence** – samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpoznává vhodné a nevhodné chování, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřít – přijmout kompromis, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi.
- **Činnostní a občanské kompetence** – učí se plánovat organizovat, řídit a hodnotit, odhaluje rizika svých nápadů, k úkolům povinnostem přistupuje odpovědně, uvědomuje si svá práva i práva druhých, dbá na své osobní zdraví i druhých, chová se odpovědně ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní i společenské).
- **Kompetence k trávení volného času** – orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech, umí říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času.

5.3. Tematické celky

- Místo, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas
- Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví

Všemi tématy prolíná dopravní výchova a etická výchova.

Dopravní výchova:

1.– 3. ročník

- Teoretické znalosti pravidel silničního provozu
 - chůze po silnici
 - chůze po ulici
 - přecházení vozovky
 - cestující a spolujezdec
 - bezpečná místa pro hry
 - železniční přejezdy
 - „jízda“ v silničním provozu
 - základní poznatky o chování při dopravní nehodě
 - dopravní značky – rozdělení dle významu
- Praktické dovednosti
- Taktika bezpečného chování a jednání při chůzi a jízdě v silničním provozu
- Podmínky provozu na silnicích
- Technické podmínky provozu vozidel

4. – 5. ročník

- Teoretické znalosti pravidel silničního provozu
 - základní podmínky pro jízdu na kole v silničním provozu
 - základní pravidla pro jízdu na kole
 - křižovatky
 - dopravní nehoda
 - dopravní značky svislé, vodorovné

Etická výchova

- osvojí si oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci
- podílí se na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel -osvojí si základní (předpoklady)vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým
- osvojí si základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých
- zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky
- vyjadřuje city v jednoduchých situacích
- využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc

5.3.1.

1. tematický celek: MÍSTO, KDE ŽIJEME

Průběžné každodenní aktivity vztahující se k danému tématu	Aktivity rozpracované do týdenní skladby zaměstnání	Příležitostné akce celodružinové či takové, které jsou určeny širší veřejnosti vztahující se k tématu
<p>Bezpečná cesta do školy a ze školy</p> <p>Vandalismus</p> <p>Vytváření kladného vztahu k materiálnímu vybavení rodiny, školy, obce</p> <p>Péče o pořádek ve svém okolí, ve své družinové třídě</p>	<p>Místo bydliště - adresa, telefon</p> <p>Prostory ve škole, orientace ve škole, v družině, družinový režim a řád</p> <p>Okolí školy - dopravní značky, důležité budovy, ulice</p> <p>Obec - služby v obci - knihovna, zdravotnická zařízení, hasiči, výrobní pracoviště, obecní úřad, pošta, obchody, městská policie, ÚSP, dopravní prostředky</p> <p>Dopravní výchova - základní dopravní předpisy pro chodce a cyklisty, dopravní prostředky, pohyb po komunikacích - chodec, cyklista, nebezpečná místa v obci (přechod kolejí, silnice...)</p> <p>Krajina v okolí obce (okolní vesnice, objekty)</p> <p>Práce s mapou</p> <p>Začlenění obce - Brno - Morava - Čechy - Evropa</p> <p>Státní symboly</p>	<p>Návštěva : knihovny výrobního pracoviště</p> <p>ÚSP obecního úřadu</p> <p>Beseda s městskou policií</p> <p>Výlety do zajímavých lokalit v okolí Brna</p>

5.3.2.

2. tematický celek: LIDÉ KOLEM NÁS

Průběžné každodenní aktivity vztahující se k danému tématu	Aktivity rozpracované do týdenní skladby zaměstnání	Příležitostné akce celodružinové či takové, které jsou určeny širší veřejnosti vztahující se k tématu
<p>Pozdravení (při příchodu, při odchodu)</p> <p>Poděkování</p> <p>Upevňování a dodržování pravidel slušného chování</p> <p>Urovnávání každodenních konfliktů mezi dětmi</p> <p>Zodpovědnost za své chování (omluvy, přiznání chyby)</p> <p>Předcházení šikaně</p> <p>Kamarádké chování mezi spolužáky</p> <p>Úcta ke starším</p> <p>Upevňování kolektivu (v oddělení)</p> <p>Nedůvěra k cizím lidem</p>	<p>Zásady vhodného chování a jednání mezi lidmi (tolerance, empatie, vzájemná úcta)</p> <p>Základní práva a povinnosti v demokratickém státě</p> <p>Základy společenského chování - pozdravení, seznamování, podání ruky, kultivace komunikace</p> <p>slovní i mimoslovní</p> <p>Sdělování poznatků, schopnost naslouchat, tolerance ve skupině</p> <p>Vytváření kladného vztahu ke spolužákům</p> <p>Hodnocení kladů ze strany vychovatelky i dětí</p> <p>(např. při výtvarných pracích)</p> <p>Vztahy mezi spolužáky, v rodině, mezi dětmi a dospělými</p> <p>Lidé odlišné barvy pleti, cizinci, lidé mluvící různými jazyky</p> <p>Povolání a pracovní činnosti lidí</p> <p>Rodina - členové rodiny, významné události, zážitky</p> <p>Vztah ke starým lidem</p>	<p>Vystoupení pro obyvatele ÚSP (Vánoce, Den matek, drobné dárky)</p> <p>Vánoční jarmark</p> <p>Vystoupení pro rodiče a s rodiči (akademie, dětský ples)</p>

5.3.3.

3. tematický celek: LIDÉ A ČAS

Průběžné každodenní aktivity vztahující se k danému tématu	Aktivity rozpracované do týdenní skladby zaměstnání	Příležitostné akce celodružinové či takové, které jsou určeny širší veřejnosti vztahující se k tématu
<p>Zavedení družinového kalendáře</p> <p>Dodržování režimu dne</p>	<p>Časové vymezení (hodina, den, týden, měsíc, rok) roční období</p> <p>Měření času - hodiny, kalendář (státní svátky, významné dny)</p> <p>Režim dne v rodině, třídě, režim dne žáka (rozvržení činností - odpočinek - práce)</p> <p>Trávení volného času</p> <p>Sestavení režimu dne ve ŠD - jeho dodržování</p> <p>Cestování a jízdní řády</p> <p>Historie Chrlic - regionální pověsti Regionální památky: Chrlice - Brno Lidové zvyky</p> <p>Vývoj člověka, alba, fotografie</p> <p>Vývoj v přírodě - zvířata (mláďata), rostliny (semínko, klíčení, květ..) vysévání rostlin - pozorování</p> <p>Úcta ke stáří</p> <p>Sluneční soustava</p>	<p>Návštěva muzea písemnictví v Rajhradě</p> <p>Návštěva nádraží Vycházka k autobusové zastávce</p> <p>Vycházka po chrlických památkách</p> <p>Výlet do Brna - muzea, památky</p> <p>Beseda s pamětníkem</p> <p>Návštěva planetária</p>

5.3.4.

4. tematický celek: ROZMANITOST PŘÍRODY

Průběžné každodenní aktivity vztahující se k danému tématu	Aktivity rozpracované do týdenní skladby zaměstnání	Příležitostné akce celodružinové či takové, které jsou určeny širší veřejnosti vztahující se k tématu
<p>Kalendář přírody - zaznamenávání ročního období, měsíce, dne, počasí</p> <p>Péče o květiny</p>	<p>Podzim znaky podzimu podzimní práce na poli, na zahrádce sklizeň úrody, podzimní plody poznávání stromů podle listů, jehličí, herbář listů, koláže příprava zvířat na zimu zvířata volně žijící v přírodě, nemocná zvířata</p> <p>Zima pomoc volně žijícím zvířatům chov domácích zvířat stopy ve sněhu využití sněhu - stavby ze sněhu ochrana přírody, chování v přírodě</p> <p>Jaro jarní květiny, poznávání květin, herbář vysazování sazenic, setí osiva, přesazování květin mláďata zvířat exotická zvířata, rostliny jarní práce na poli, na zahrádce</p> <p>Léto využívání atlasů rostlin, encyklopedií</p> <p>Environmentální výchova, třídění odpadu</p>	<p>Výstava výrobků z přírodnin, draků</p> <p>Výlet do podzimní přírody</p> <p>Vycházky do okolí školy (zahrádky)</p> <p>Návštěva ZOO, botanické zahrady</p> <p>Návštěva ekologického centra</p>

5.3.5.

5. tematický celek: ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

Průběžné každodenní aktivity vztahující se k danému tématu	Aktivity rozpracované do týdenní skladby zaměstnání	Příležitostné akce celodružinové či takové, které jsou určeny širší veřejnosti vztahující se k tématu
<p>Dodržování hygienických návyků</p> <p>Duševní a tělesná hygiena</p> <p>Psychohygiena po obědě</p> <p>Prevence úrazů při všech aktivitách</p> <p>Zařazování krátkých pohybových aktivit mezi ostatní činnosti</p>	<p>Chování při mimořádných událostech</p> <p>Návykové látky - protidrogová prevence</p> <p>Životospráva (ovoce, zelenina, zdravá výživa)</p> <p>Zdravý životní styl</p> <p>Předcházení nemocem (prevence, otužování, vhodné oblékání, vitamíny)</p> <p>Nemoci, užívání léků, zneužívání léků</p> <p>Pohybové aktivity, sport</p> <p>První pomoc, ošetření drobných poranění</p> <p>Základní znalosti o lidském těle</p> <p>Zdravotnická zařízení</p> <p>Dodržování bezpečnostních zásad při všech aktivitách</p>	<p>Návštěva zdravotnického zařízení</p>